Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігінің қарамағындағы террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Сыртқы істер министрінің 2024 жылғы 19 сәуірдегі № 11-1-4/184 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2024 жылғы 23 сәуірде № 34291 болып тіркелді.

"Терроризмге қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 10-2-бабының 1-тармағына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігінің қарамағындағы террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулық бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігінің Қамтамасыз ету және құжат айналымы департаменті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

3) осы бұйрық Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігінің Заң қызметі департаментіне осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігінің Аппарат басшысына жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы
Премьер-Министрінің орынбасары-
Сыртқы істер Министрі *М. Нұртілеу*

"Келісілді"
Қазақстан Республикасы
Ұлттық қауіпсіздік комитеті
"Келісілді"
Қазақстан Республикасы

Ішкі істер министрлігі

Қазақстан Республикасы
Премьер-Министрінің
орынбасары-
Сыртқы істер Министрі
2024 жылғы 19 сәуірдегі
№ 11-1-4/184 бұйрығымен
бекітілген

Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігінің қарамағындағы террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулық

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігінің қарамағындағы террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулық (бұдан әрі - Нұсқаулық) "Терроризмге қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 10-2-бабының 1-тармағына (бұдан әрі – Заң), сондай-ақ Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 6 мамырдағы № 305 қаулысымен бекітілген Террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыруға қойылатын талаптарға (бұдан әрі – Талаптар) сәйкес әзірленді.

2. Осы Нұсқаулық мынадай объектілерге (бұдан әрі – объектілер) қолданылады:

1) Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігінің (бұдан әрі – Министрлік) орталық аппаратының ғимараты;

2) Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 сәуірдегі № 234 қаулысымен бекітілген объектілерді террористік тұрғыдан осал топтарға жатқызу қағидалары мен өлшемдеріне (бұдан әрі – Қағидалар) сәйкес айқындалған Министрліктің ведомстволары мен ведомстволық бағынысты ұйымдарының объектілері.

Осы Нұсқаулық Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрінің 2023 жылғы 8 тамыздағы № 11-1-4/431 ҚБП бұйрығымен (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 33341 болып тіркелген) бекітілген Террористік тұрғыдан осал Қазақстан Республикасының шет елдердегі мекемелерін терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулықпен регламенттелген терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар Қазақстан Республикасының шет елдердегі мекемелеріне қолданылмайды.

3. Осы Нұсқаулықта мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) байланыс жүйесі – ақпаратты (ақпарат) беруге (алмасуға), объектінің күзет қызметінің жұмысын жедел басқаруға арналған техникалық құралдар мен арнайы бөлінген байланыс арналарының жиынтығы;

2) баланс ұстаушылар – осы Нұсқаулықтың 2-тармағында көрсетілген Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылғы 28 қазандағы № 1118 қаулысына сәйкес мекемелер және Министрліктің қарамағындағы бекітілген ұйымдар;

3) бейнебақылау жүйесі – бейнебақылау камераларының, деректерді беру желілерінің, бағдарламалық және техникалық құралдардың және бейнежазбаларды сақтау құралдарының, сондай-ақ өзара ақпарат алмасуды жүзеге асыратын бағдарламалық және (немесе) техникалық басқару құралдарының жиынтығы;

4) жарықтандыру жүйесі – тәуліктің қараңғы уақытында бейнебақылау жүйесі үшін жарықтандырудың қажетті деңгейін және объектідегі адамдар мен көлік құралдарын көруді қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін техникалық құралдар жиынтығы;

5) күзет қызметінің субъектісі – күзет қызметін жүзеге асыруға тиісті лицензиясы бар Ішкі істер органының мамандандырылған күзет бөлімшелері және жеке күзет ұйымдары.

6) объектілердің басшылары – баланс ұстаушылардың басшылары;

7) объектілердің персоналы – объектілердің қызметкерлері;

8) объектінің периметрі – құқық белгілейтін құжаттарға сәйкес объектінің шекарасы ;

9) оқу (профилактикалық) іс-шаралары – персонал мен күзетті оқытудың алғашқы ден қою дағдыларын дарыту мақсатында нұсқамалар мен сабақтар түрінде жүзеге асырылатын алдын алу тәсілдері;

10) өткізу режимі – адамдардың санкциясыз кіруі (шығуы), көлік құралдарының кіруі (шығуы), мүлікті кіргізу (шығару), әкелу (әкету) мүмкіндігін болдырмайтын, белгіленген тәртіпті регламенттейтін қағидалар жиынтығы;

11) терроризмге қарсы қорғалу паспорты – объект туралы жалпы және инженерлік-техникалық мәліметтер қамтылатын, оның терроризмге қарсы қорғалуының жай-күйін көрсететін және террористік тұрғыдан осал объектідегі терроризм актілерінің алдын алу, жолын кесу, барынша азайту және (немесе) салдарын жою жөніндегі іс-шараларды жоспарлауға арналған ақпараттық-анықтамалық құжат;

12) эксперимент – террористік тұрғыдан осал Министрлік объектілеріне терроризм актісін жасауға кедергі келтіруге, оның зардаптарын барынша азайтуды және жоюды қамтамасыз етуге дайындалған бағалау жөніндегі іс-шара.

Ескерту. 3-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Сыртқы істер министрінің м.а. 26.07.2024 № 11-1-4/383 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

4. Объектілердің терроризмге қарсы қорғалуы өткізілетін іс-шаралардың уақтылы жүргізілуіне, сараланған тәсілге, барабарлық және кешенділік қағидаттарына негізделеді.

Осы Нұсқаулықта пайдаланылатын өзге де ұғымдар Қазақстан Республикасының терроризмге қарсы іс-қимыл саласындағы заңнамасына сәйкес қолданылады

5. Терроризмге қарсы қорғау мәселелері бойынша объектілердің қызметін үйлестіру обьектілердің басшылары айқындайтын лауазымды тұлғаларға (бұдан әрі – лауазымды тұлға) жүктеледі.

6. Объектілерде терроризм актісін жасау тәуекелін төмендету және объектілердің ықтимал Террористік қатерлердің салдарын барынша азайтуға және (немесе) жоюға әзірлігін қамтамасыз ету мақсатында лауазымды тұлғалар келесі әрекеттерді қамтамасыз етеді:

Қағидаларға сәйкес объектілерді террористік тұрғыдан осал топтарға жатқызу туралы шешімдерді дайындауды;

Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің (бұдан әрі – Ұлттық қауіпсіздік комитеті) Террористік қатерлердің сипаты мен ерекшелігі және олардың объектілер үшін салдарын модельдеу туралы ақпаратын талдауды;

Қазақстан Республикасының Ұлттық қауіпсіздік және (немесе) ішкі істер органдарының террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз етуге қатысты ұсынымдарын қорытуға және олардың негізінде осы Нұсқаулыққа өзгерістер мен толықтырулар әзірлеуді;

объектілердің терроризмге қарсы қорғалуының жай-күйін мемлекеттік бақылау қорытындылары, сондай-ақ анықталған кемшіліктерді жою бойынша қабылданатын шаралар объектілеріндегі эксперименттердің нәтижелері бөлігінде ақпаратты жинақтауды және талдауды;

объектілердің терроризмге қарсы қорғалу деңгейін арттыруға бағытталған шараларды әзірлеуді;

объектілер үшін террористік сипаттағы ықтимал қауіптерді нақтылауды;

объектіде терроризм актісін жасауға және оларды жою жөніндегі шараларды іске асыруға ықпал ететін себептер мен жағдайларды айқындауды;

объектілерді қажетті инженерлік-техникалық құралдармен жарақтандыруды;

белгіленген өткізу режимін қамтамасыз етуді;

объектілер персоналын даярлауды (оқытуды) ұйымдастыру және күзет қызметі субъектілерінің қызметкерлерімен терроризм актісін жасау қатерлеріне алғашқы ден қоюға нұсқама жүргізу (терроризм актісін жасау белгілерін анықтау, бұл туралы басшылыққа, құқық қорғау және (немесе) арнаулы мемлекеттік органдарға хабарлау);

терроризмге қарсы қорғауды қамтамасыз ету жөніндегі талаптардың сақталуын бақылауды;

жасалған терроризм актісі туралы Қазақстан Республикасының Ұлттық қауіпсіздік және (немесе) ішкі істер органдарын уақтылы хабардар етуді;

объектінің персоналын және күзет қызметі субъектілерінің қызметкерлерін террористік сипаттағы қатерлерге алғашқы ден қою дағдыларына үйретуді;

объектіде терроризм актісін жасау кезінде персонал мен келушілерді хабардар етуді және эвакуациялауды ұйымдастыруды;

объектінің терроризмге қарсы қорғалуының паспортын уақтылы жасау және оны өзекті күйде ұстауды;

негізгі құтқару, авариялық және өзге де қызметтер келгенге дейін адамдардың өмірі мен денсаулығына тікелей қатер төндіретін жағдайларды қоспағанда, терроризм актісінің салдарын жоюға және азайтуға бағытталған бастапқы ден қою шараларын ұйымдастыру үшін қажетті күштер мен құралдарды қалыптастыруды;

тіршілікті қамтамасыз ету жүйелерінің қауіпсіздігін және объектінің (сумен жабдықтау, электрмен жабдықтау, газ жабдығы, өрт сөндіру), объект персоналы мен келушілер қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шұғыл шараларды дайындау және ұйымдастыру, эвакуациялау жолдарын айқындау, персоналды қорғану құралдарымен қамтамасыз ету, аталған қызмет учаскелері үшін жауапты адамдарды белгілеу бойынша шараларды іске асырады.

2-тарау. Өткізу режимін ұйымдастыруға қойылатын талаптар

7. Объектілерде объектінің ерекшелігіне сәйкес келетін өткізу режимі белгіленеді.

8. Осы Нұсқаулықтың 67-тармағының 2) тармақшасына сәйкес екінші санаттағы объектілердің терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз ету үшін Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен күзет қызметі субъектісімен күзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасалады.

Күзет қызметі субъектісімен күзет қызметтерін көрсету туралы шарт болмаған жағдайда лауазымды адамдар объект басшыларына объектіде өткізу режимін тікелей орындауға жауапты адамдарды айқындау туралы ұсыныс енгізеді.

9. Күзет қызметі субъектісімен күзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасасу кезінде күзет қызметі субъектісі іске асыратын терроризмге қарсы қорғауды және қауіпсіздіктің тиісті деңгейін қамтамасыз ету жөніндегі күзет іс-шаралары көрсетіледі, оларға мыналар жатады:

1) қызметкерлер мен көлік құралдарын объектіге немесе оның бөліктеріне (аймағына) санкцияланған рұқсат беруді ұйымдастыру;

2) объект аумағында құқыққа қарсы ниеті бар адамдарды, сондай-ақ оларды іске асыру үшін пайдаланылатын құралдар мен заттарды анықтау;

3) объектіні күзету, объектінің ықтимал қауіпті учаскелерін және дағдарысты аймақтарды қорғау (бақылау), оның ішінде оларда бөгде адамдардың бақылаусыз болуына жол бермеу;

4) жасалған терроризм актісі нәтижесінде туындаған техногендік сипаттағы қатерлерді барынша азайтуға және жоюға бағытталған алғашқы ден қою іс-шараларын орындау бойынша объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін адамдармен оқу іс-шараларын ұйымдастыру;

5) осы Нұсқаулықта көзделген террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыруға қойылатын талаптарға сәйкес объектіде орнатылған техникалық қорғау құралдарын тиісінше пайдалану.

10. Объектілер үшін өткізу режимін ұйымдастыру тәртібі:

1) объектіде қызметкерлердің жұмыс кестесі және оларды жұмыстан тыс және жұмыс уақытында өткізу тәртібі;

2) келушілерді объектіге өткізу тәртібі;

3) материалдық құндылықтарды әкелу (әкету), әкелу (әкету) тәртібі;

4) объектілердің ықтимал қауіпті учаскелерінің тізбесі (кіру қақпасы, кіру есігі, қосалқы шығу, бірінші қабаттың терезелері, жертөле үй-жайы);

5) кіру учаскесі кемінде екі негізгі учаскеде орнатылады:

бірінші учаске – қызметкерлерге және өзге де келушілерге кіруге шек қойылмаған ғимараттар, аумақтар, үй-жайлар;

екінші учаске – адамдардың белгілі бір санатына кіруге рұқсат етілген ғимараттар және (немесе) үй-жайлар-электр қалқаны, қазандық, серверлік, күрделі техникалық жабдығы бар үй-жайлар);

6) Министрліктің қарамағындағы террористік тұрғыдан осал объектілерге және аумағына алып өтуге тыйым салынған нәрселер мен заттардың тізбесі осы Нұсқаулыққа 1-қосымшада айқындалған;

7) мемлекеттік сатып алу туралы шарт бойынша қызмет көрсететін адамдарды өткізу тәртібі;

8) объект қызметкерлерін жұмыс орындарына жаппай өткізуді жүзеге асыруға арналған орындар (Негізгі және қосалқы) және оларды бақылау тәртібі.

11. Объектілердегі өткізу режимі өткізу және объектішілік режим тәртібіне сәйкес жүзеге асырылады, оны лауазымды адамдар әзірлейді және объектілердің басшылары бекітеді.

12. Әрбір объектіде өткізу және объектішілік режимдер тәртібін ұйымдастыру негізінде оған тән ерекшеліктерді ескере отырып, көзделетін лауазымдық нұсқаулық әзірленеді:

1) объектіге кірген кезде жеке басын куәландыратын тиісті құжаттарды тексеру;

2) автокөлік құралдарын объектінің аумағына өткізу кезінде тиісті құжаттарды тексеру және әкелінетін тауарлардың сипаты;

3) Қызметтік істер бойынша объектіге баратын басқа ұйымдардан келген адамдардың құжаттарын және келу мақсаттарын тексеру, келушілер кітабына тиісті жазбалар жасау;

4) объектілердің аумағын ішкі үй-жайларды тексеру, объектінің периметрін тексеру және олардың зақымдану мәніне тексеру, бөгде, жарылыс қаупі бар және күдікті заттарды анықтау тұрғысында тұрақты аралау;

5) барлық анықталған бұзушылықтар туралы объектінің басшысына және күзет кәсіпорнындағы өзінің тікелей бастықтарына дереу баяндау;

6) белгіленген ережелерді бұза отырып, объектінің аумағына кіруге және (немесе) жұмыскерлерге қатысты құқыққа қайшы әрекеттер жасауға тырысатын адамдар анықталған кезде, объектінің периметріне жақын жерде ұзақ уақыт тұрған белгісіз автокөлік табылған кезде нақты объектінің жарақтандырылуын негізге ала отырып, объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін адамдардың іс-әрекеттері.

13. Лауазымдық нұсқаулық иесіздендірілген және әр объект үшін оның ерекшеліктерін ескере отырып әзірленеді және оны объектілердің басшылары бекітеді.

14. Өткізу режимін сапалы ұйымдастыру мақсатында объектіде күзет қызметкерінің (қызметкерлерінің) посты көзделеді.

15. Объектінің өткізу режимін ұйымдастыру тәртібі туралы хабарламалар объектінің әкімшілігімен көруге болатын орындарда (объектіге кірген кезде) орналастырылады.

3-тарау. Профилактикалық және оқу іс-шараларын ұйымдастыруға қойылатын талаптар

16. Лауазымды тұлғалар обьектілердің терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз ету бойынша профилактикалық және оқу іс-шараларын ұйымдастыру жөніндегі іс-шараларды ұйымдастырушылар болып табылады.

17. Профилактикалық және оқу іс-шараларын ұйымдастырудың жоғары сапасын қамтамасыз ету мақсатында лауазымды адамдар объектінің терроризмге қарсы қорғалуы жөніндегі іс-шараларды өткізуге, аталған іс-шараларды объектінің персоналымен үйлестіруге және өткізуге жауапты қызметкерлерді айқындайды.

Күзет қызметі субъектілерінің қызметкерлерімен профилактикалық және оқу іс-шараларын өткізуді олардың басшылары жүзеге асырады.

18. Профилактикалық және оқу іс-шаралары нұсқаулықтар, сабақтар (практикалық және теориялық) және эксперименттер түрінде өткізіледі:

1) террористік тұрғыдан осал объектілердің қызметкерлерімен;

2) террористік тұрғыдан осал объектілер бойынша күзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасасқан күзет қызметі субъектісінің қызметкерлерімен.

19. Терроризмге қарсы қауіпсіздік мәселелері бойынша профилактикалық және оқу іс-шаралары тақырыптарының нұсқалары осы Нұсқаулыққа 2-қосымшада көрсетілген.

20. Объектілер қызметкерлерімен профилактикалық және оқу іс-шараларын лауазымды адамдар және (немесе) олар уәкілеттік берген адамдар объектінің терроризмге қарсы қорғалуы жөніндегі іс-шараларды жүргізгені үшін тұрақты негізде ұйымдастырады.

Терроризмге қарсы комиссияны үйлестіру кезінде профилактикалық және емдеу іс-шараларына уәкілетті орталық мемлекеттік органдар мен жергілікті өзін-өзі басқару органдарының аумақтық бөлімшелері тартылады.

21. Объектілердегі терроризмге қарсы күрес жөніндегі жедел штаб профилактикалық іс-шаралар ретінде өткізу режимін, олардың дайындығын, сондай-ақ оларда күзет қызметін жүзеге асыратын субъектілерді бағалауға, терроризм актісін жасауға кедергі келтіруге, салдарларды барынша азайтуды және жоюды қамтамасыз етуге бағытталған эксперименттер жүргізуге жол беріледі.

22. Оқу іс – шараларын объектілердің лауазымды адамдары объектілердің қызметкерлерімен, ал күзет қызметі субъектілерінің басшыларымен-объектіні күзетуге тартылатын қызметкерлермен ұйымдастырады.

23. Оқу іс-шаралары персоналды терроризм актісін (актілерін) жасау немесе жасау қаупі жағдайында іс-қимылдарға, оның зардаптарынан қорғау тәсілдеріне, келушілер мен персоналды объектіден қауіпсіз және уақтылы эвакуациялауға оқытуды қамтамасыз етеді.

24. Өткізу режимін ұйымдастыруға жауапты қызметкерлермен терроризмге қарсы қорғаныстың инженерлік-техникалық құралдарын, үй-жайларды тексеру техникасын пайдалану дағдыларын игеру және (немесе) жетілдіру, жарылғыш құрылғыларды төсеудің ықтимал орындарын анықтау бойынша қосымша сабақтар өткізіледі.

25. Сабақтар (теориялық және практикалық) лауазымды тұлғалар немесе күзет қызметі субъектісінің басшысы бекіткен өткізу кестелеріне сәйкес өткізіледі.

26. Сабақтың сипаты мен уақыты бойынша нұсқама жоспарлы және жоспардан тыс болып бөлінеді. Нұсқама барысында персоналға терроризм актісі туындаған кездегі мінез-құлық алгоритмі, оның салдарын азайту және жою тәсілдері жеткізіледі.

27. Лауазымды адамдар немесе олар уәкілеттік берген адамдар жылына кемінде бір рет жоспарлы нұсқама жүргізеді. Жоспарлы нұсқама жеке немесе қызметкерлер тобы үшін жүргізіледі.

28. Жоспардан тыс нұсқаманы лауазымды адамдар, күзет қызметі субъектілерінің басшылары не өткізілетін оқу-жаттығуларға, жаттығуларға және эксперименттерге тартылған мемлекеттік органдардың өкілдері:

1) объект орналасқан өңірде террористік қауіптілік деңгейін енгізу;

2) терроризм актісін жасаудың ықтимал қаупі туралы ақпараттың болуы;

3) жаттығуларға, жаттығуларға, эксперименттерге дайындық;

4) күзет іс-шараларын өткізуге дайындық.

29. Жоспардан тыс нұсқама жеке немесе қызметкерлер тобымен жүргізіледі. Жоспардан тыс нұсқаманың мазмұны оны жүргізу қажеттілігін тудырған себептер мен жағдайларға байланысты әрбір нақты жағдайда айқындалады.

30. Сабақтар (теориялық және практикалық) өткізу кестесіне сәйкес жылына кемінде бір рет кезеңділікпен өткізіледі. Теориялық және практикалық сабақтар жеке немесе бір типтегі объектілердің жұмысшылар тобымен жүзеге асырылады.

31. Теориялық сабақтар объектілер персоналы, қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі қызметкерлер арасында терроризм идеологиясының таралуының алдын алуға

, сондай-ақ терроризмге қарсы іс-қимылға, оның әртүрлі көріністерінде терроризмнің жағымсыз идеологиясын қалыптастыруға, қауіпсіздік мәдениетін қалыптастыруға бағытталған.

Практикалық сабақтар персоналдың келесі жағдайлардағы іс-әрекеттерін үйлестіруге бағытталған:

1) қауіпсіз және кедергісіз эвакуация жүргізу;

2) терроризм актісі қатері кезінде;

3) объектіде күдікті адамдар мен объектілер, сондай-ақ объектіге тән терроризм актілерін жасаудың өзге де сценарийлері анықталған жағдайларда жүзеге асырылады.

32. Нұсқама өткізу объектілердің қызметкерлерін терроризмге қарсы қауіпсіздіктің негізгі ережелерімен таныстыруға, сауатты және ұтымды мінез-құлық дағдыларын дамытуға арналған.

33. Лауазымды тұлғалар кемінде бес тәулік бұрын ұлттық қауіпсіздік және ішкі істер органдарын әртүрлі адамдар тобының іс-қимыл алгоритмдерін пысықтау бойынша жоспарланған практикалық сабақ туралы хабардар етеді.

34. Нұсқаманы және сабақты өткізу туралы осы Нұсқаулыққа 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша терроризмге қарсы дайындық бойынша оқу іс-шараларын есепке алу журналына жазу жүргізіледі.

35. Журнал нөмірленеді, тігіледі және объектінің мөрімен бекітіледі. Журналды толтыру қатаң реттілікті сақтай отырып жүргізіледі.

36. Журналды жүргізуді объектінің терроризмге қарсы қорғалуы жөніндегі іс-шараларды жүргізуге жауапты лауазымды адамдары жүзеге асырады.

37. Персонал саны 20 адамнан асатын объектілер үшін жоғарыда көрсетілген іс-шаралар бойынша құжаттама хаттама немесе анықтама түрінде ресімделеді.

4-тарау. Террористік көріністерге ден қою, сондай-ақ жасалған терроризм актісінің нәтижесінде туындаған техногендік сипаттағы қатерлерді жою мәселелері бойынша өзара іс-қимылды ұйымдастыруға қойылатын талаптар

38. Лауазымды адамдардың, сондай-ақ объектілердің, күзет қызметі субъектілерінің қызметкерлерінің уәкілетті мемлекеттік органдармен және жедел штабтармен өзара іс-қимылы терроризм актісін (актілерін) жасау немесе жасау қатерлеріне ден қоюға, терроризмге қарсы түрлі деңгейдегі оқу-жаттығуларды, жаттығуларды, эксперименттерді, сондай-ақ терроризмге қарсы операцияларды дайындауға және жүргізуге әзірлікті қамтамасыз ету шеңберінде тұрақты негізде ұйымдастырылады.

39. Объект бойынша күзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасасқан күзет қызметінің басшылары мен лауазымды адамдар уәкілетті мемлекеттік органдарға және (немесе) жедел штабтарға терроризмге қарсы түрлі деңгейдегі оқу-жаттығуларды, жаттығуларды, эксперименттерді және терроризмге қарсы операцияларды дайындау және жүргізу кезінде жәрдем көрсетеді.

40. Объектіге күзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасасқан күзет қызметі субъектілерінің басшылары мен лауазымды адамдар терроризм актісін (актілерін) жасау немесе жасау қатерлеріне ден қоюға әзірлікті қамтамасыз ету шеңберінде объектінің персоналының, күзет қызметі субъектілерінің іс-қимыл алгоритмін әзірлейді :

1) Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің және Ұлттық қауіпсіздік комитетінің аумақтық бөлімшелерін терроризм актісін (актілерін) жасау немесе жасау қаупі туралы дереу хабардар ету бойынша;

2) уәкілетті мемлекеттік органдардан терроризм актісін (актілерін) жасау немесе жасау қаупі туралы ақпарат алған кезде;

3) жасалған терроризм актісінің нәтижесінде туындаған техногендік сипаттағы қатерлерді барынша азайтуға және жоюға бағытталған алғашқы ден қою іс-шараларын орындау бойынша жүзеге асырылады.

41. Объектіге терроризм актісін жасау қатеріне мыналар жатады:

1) объектіге дайындалып жатқан терроризм актісі туралы хабарлама алу (оның ішінде жасырын түрде);

2) объект аумағында орналастырылған белгісіз мақсаттағы құрылғыларды немесе заттарды табу;

3) объект қызметкерлерінің ескертулеріне жауап бермейтін белгісіз күдікті адамдар тобының объектісінің жанынан жинау.

42. Лауазымды адамдар террористік қауіптілік деңгейлерін белгілеу кезінде мынадай қауіпсіздік шараларын қамтамасыз етеді:

1) террористік қауіптіліктің "сары" деңгейінде:

объектіде өткізу режимін күшейту;

қауіпсіздік жүйелерінің (құлақтандыру, бейнебақылау және күзет дабылы)жұмыс қабілеттілігін тексеру және қамтамасыз ету;

қажет болған жағдайда келушілерді, қызметкерлерді арнайы техникалық құралдарды пайдалана отырып тексеру;

тиісті салада алынған ақпаратқа байланысты мамандарды тарта отырып, күзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасасқан күзет қызметі субъектілеріне, дағдарыс жағдайларын оқшаулау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын объектілердің қызметкерлеріне нұсқама беру;

терроризм актісін (актілерін) жасау немесе жасау қаупі төнген кездегі іс-әрекеттер бойынша объектінің қызметкерлерімен нұсқама жүргізу;

эвакуацияланған адамдардың уақытша орналасқан жерлерін, материалдық құндылықтар мен құжаттаманы айқындай отырып, объект қызметкерлерін шұғыл эвакуациялау мәселелерін пысықтау;

2) террористік қауіптіліктің "қызғылт сары" деңгейі кезінде (террористік қауіптіліктің "сары" деңгейін белгілеу кезінде қабылданатын шаралармен қатар):

терроризм актілеріне ден қою, сондай-ақ жасалған терроризм актісінің нәтижесінде туындаған техногендік сипаттағы қатерлерді жою мәселелері бойынша уәкілетті мемлекеттік органдармен және ұйымдармен, терроризмге қарсы күрес жөніндегі жедел штабтармен бірлескен іс-қимылдарды пысықтау;

күзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасасқан күзет қызметі субъектілерін, дағдарыс жағдайларын оқшаулау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын объектілер қызметкерлерін жоғары даярлық режимінің жай-күйіне келтіру;

3) террористік қауіптіліктің "қызыл" деңгейін белгілеу кезінде (террористік қауіптіліктің "сары" және "қызғылт сары" деңгейлерін енгізу кезінде қолданылатын шаралармен қатар):

адамдарды құтқару бойынша шұғыл шаралар қабылдау, құтқару қызметтері мен құралымдарының үздіксіз жұмысына жәрдемдесу;

объектінің қызметін тоқтата тұру (қажет болған жағдайда).

43. Лауазымды адамдар терроризм актісі немесе оны жасау қаупі туралы ақпаратты уәкілетті органдарға жеткізгеннен кейін осы Нұсқаулыққа 4-қосымшада көрсетілген алгоритмдерге сәйкес жағдайға байланысты әрекет етеді.

5-тарау. Террористік тұрғыдан осал объектінің терроризмге қарсы қорғалу паспортын әзірлеуге және оның қолданылуына қойылатын талаптар

44. Объектінің терроризмге қарсы қорғалу паспорты (бұдан әрі – паспорт) " Террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалуының үлгілік паспортын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2023 жылғы 14 маусымдағы № 481 және Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитеті Төрағасының 2023 жылғы 26 маусымдағы № 51/қе бірлескен бұйрығымен бекітілген террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалуының үлгілік паспортына сәйкес жасалады (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 32950 болып тіркелген) (бұдан әрі – үлгілік паспорт), бір мезгілде электрондық нұсқаны әзірлей отырып, екі данада.

45. Төлқұжатта келесі ақпарат болуы керек:

1) эвакуациялау орны туралы;

2) жинау нүктелері;

3) ескерту жүйесі.

46. Паспорттың мәліметтері шектеулі сипатта болады, олармен жұмыс істеу тәртібі қол жетімділігі шектеулі ақпаратқа қойылатын заңнама талаптарымен айқындалады.

Объектілерде паспорт таратылуы шектелген қызметтік ақпаратты қамтитын құжат болып табылады және егер оған құпиялылық белгісі берілмесе, "Қызметтік пайдалану үшін" деген белгісі болады.

47. Мемлекеттік құпияларды құрайтын мәліметтермен жұмыс жүргізілетін объектілерде паспорт "Мемлекеттік құпиялар туралы" Қазақстан Республикасының Заңын ескере отырып, осы Нұсқаулыққа сәйкес әзірленеді.

48. Лауазымды тұлғалар паспортты әзірлеуге, оны сақтауға және паспорт деректерін уақтылы жаңартуға жауапты болып табылады.

49. Паспорттың жобасы объектінің басшысы объектіні террористік тұрғыдан осал объектілер тізбесіне (бұдан әрі – тізбе) енгізу туралы тиісті хабарлама алған сәттен бастап 45 (қырық бес) жұмыс күні ішінде жасалады.

Паспортты әзірлеу мерзімдерін ұлғайту қажет болған жағдайда лауазымды адамдар объектінің орналасқан жері бойынша терроризмге қарсы комиссияның аппаратына (бөліміне) тиісті негізделген хат жібереді.

50. Объект паспортының жобасы жасалғаннан кейін күнтізбелік 10 (он) күн ішінде объектінің орналасқан жері бойынша Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің аумақтық органының басшысына келісуге жіберіледі.

51. Паспорттың жобасы қайтарылған күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күнінен аспайтын мерзімде пысықталады.

52. Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің аумақтық органының басшысымен келісілгеннен кейін 10 (он) жұмыс күні ішінде паспортты (оның ішінде оны жаңарту кезінде) объектінің басшысы бекітеді.

53. Ғимарат, ғимарат (ғимараттар мен құрылыстар кешені) бірнеше құқық иеленушілерге тиесілі объектілерді орналастыру үшін пайдаланылған кезде, паспорт жасау олардың арасындағы жазбаша келісім бойынша объектілердің барлық құқық иеленушілерімен немесе олардың біреуімен бірлесіп жүзеге асырылады.

54. Бірлесіп жасаған кезде паспортты террористік тұрғыдан осал объектілердің барлық құқық иелерімен бекітіледі.

55. Бір құқық иеленуші жасаған кезде паспортты объектінің құқық иеленушілерімен келісім бойынша объектінің басшысы бекітеді.

56. Паспорттың көшірмелерінің (электрондық көшірмелерінің) саны және оларды объектінің басқа құқық иеленушілеріне жіберу олардың құқық иеленушілері арасындағы жазбаша келісіммен айқындалады.

57. Терроризм актілерінің зардаптарын жоюға және азайтуға тартылған органдарға паспортты уақтылы беруді қамтамасыз ету мақсатында паспортқа екі данада құжаттарды уақытша беру актісі жасалады.

58. Құжаттарды уақытша беру актісінің бір данасы паспортпен бірге терроризмге қарсы операцияға басшылықты жүзеге асыратын жедел штабқа беріледі.

59. Құжаттарды уақытша беру актісінің екінші данасы және паспорттың электрондық нұсқасы Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің аумақтық органдарына жіберіледі.

60. Объектінің паспорттарын есепке алу номенклатуралық істер форматында жүзеге асырылады.

61. Төлқұжат терроризмге қарсы операцияларды, жаттығуларды және эксперименттерді жүргізу кезінде қолданылады.

62. Паспорт өзгерген жағдайларда түзетіледі:

1) меншік құқығы;

2) объектінің басшысы;

3) объектінің атауы;

4) объектінің негізгі мақсаты;

5) объектінің жалпы ауданы мен периметрі, іргелес аумақты салу немесе күрделі жөндеу, ғимараттарды (құрылыстар мен құрылыстарды) және инженерлік жүйелерді реконструкциялау аяқталғаннан кейін, егер конструкцияда өзгерістер жүргізілген болса ;

6) объектінің ықтимал қауіпті учаскелері;

7) объектінің терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз ету үшін тартылатын техникалық құралдар.

63. Паспортқа түзетулер енгізу оның өзгеру себебі туындаған сәттен бастап 20 (жиырма) жұмыс күні ішінде жүзеге асырылады.

64. Паспортқа объектінің құқық иесі болып табылатын объект басшысының немесе ұйым паспортқа қол қоюға уәкілеттік берген тұлғаның қолымен куәландырылған өзгерістер енгізіледі. Өзгерістер болған паспорттың элементтері ғана ауыстырылуға жатады.

Бір мезгілде объект басшысының қолы қойылған тиісті өзгерістер туралы ақпарат паспорттың екінші данасына қосу үшін Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің аумақтық органдарына жіберіледі.

65. Паспорт толық ауыстырылуға жатады:

1) 5 (бес) жылда кемінде бір рет;

2) паспорт мәтінінің жартысынан астамына түзетулер енгізген кезде.

66. Күші жойылған паспорт тиісті акт жасала отырып, комиссиялық тәртіппен жойылуға тиіс. Акт объектінің құқық иесі болып табылатын ұйымда қалады, актінің көшірмесі паспорттың екінші данасы сақталатын орынға жіберіледі.

6-тарау. Террористік тұрғыдан осал объектілерді инженерлік-техникалық жабдықпен жарақтандыруға қойылатын талаптар

67. Терроризм актісін жасаудың ықтимал салдарын және инженерлік-техникалық жабдыққа қойылатын сараланған талаптарды айқындауды ескере отырып, объектілердің мынадай топтары белгіленеді:

1) бірінші топтың объектісі-Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің бөлімшелері күзететін Министрліктің орталық аппаратының ғимараты;

2) екінші топтың объектілері – Министрліктің ведомстволары мен ведомстволық бағынысты ұйымдарының объектілері.

68. Осы тараудың 67-тармағында көрсетілген топтар бойынша бөлінуіне қарамастан объектілер бейнебақылау, құлақтандыру жүйелерімен, өрт дабылымен және кіруді бақылау және басқару жүйелерімен (турникеттер) жарақтандырылады.

Объектінің персоналы мен келушілерін хабардар ету ғимаратта, үй-жайда, адамдар тұрақты немесе уақытша болатын объект аумағының учаскелерінде дыбыстық және (немесе) жарық сигналдарын беруді қамтамасыз ететін техникалық құралдардың көмегімен жүзеге асырылады.

69. Мемлекеттік қорғалуға жататын объектілерді жарақтандыру Талаптарға және " Мемлекеттік қорғалуға жататын объектілердің кейбір мәселелері туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 7 қазандағы № 1151 қаулысымен бекітілген Мемлекеттік қорғалуға жататын объектілерді инженерлік-техникалық нығайту жөніндегі талаптарға сәйкес қамтамасыз етіледі.

70. Екінші топтағы объектілерді жарақтандыру үшін осы Нұсқаулықтың 67-тармағының 2) тармақшасында көрсетілген инженерлік-техникалық құралдарға қосымша мынадай инженерлік-техникалық құралдар пайдаланылады:

1) тексеру құралдары (стационарлық және (немесе) қол металл іздегіштер);

2) объектідегі жағдайды бақылауға арналған байланыс, құлақтандыру, күзет және дабыл жүйесі мен құралы (оның ішінде дабыл берудің мобильді не стационарлық құралдары – "дабыл түймелері"):

байланыс жүйесі күзет бекетіндегі (өткізу пункті) кезекші мен қызмет көрсету аумағындағы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі нарядтар арасында, сондай-ақ Қызмет көрсету аумағы шегінде олардың арасында екі жақты радиобайланысты қамтамасыз етеді;

Дабыл беру құралы (мобильді немесе стационарлық) объектіде дабыл сигналын дереу беруге мүмкіндік беретін құрылғы;

дабыл түймесі объектіде терроризм актісін жасау қаупі туралы уәкілетті органдарды уақтылы хабардар ету мақсатында күзет бекетінде (өткізу пункті) орнатылады.

71. Теледидарды бақылау жүйесі көрсетеді:

1) аумақтың периметрі;

2) бақылау-өткізу пункттері (бар болса);

3) күзет (өткізу)бекеттері (пункттері);

4) негізгі және қосалқы кіреберістер;

5) ықтимал қауіпті учаскелері бар аумақ пен үй-жайлар, оларға апаратын үй-жайлар (орындар), дәліздер;

6) объект басшысының қалауы бойынша басқа да үй-жайлар.

72. Теледидарды бақылау жүйесі мыналарды қамтамасыз етеді:

1) күзет бөлімшесінің арнайы бөлінген үй-жайында немесе автоматтандырылған режимде орталықтандырылған күзет пунктінде жергілікті байқау пунктінің мониторларында көрнекі ақпаратты беруді;

2) оқиғаларды кейіннен талдау үшін бейнеақпаратты сақтау (ақпаратты сақтау мерзімі кемінде 30 (отыз) тәулікті құрайды);

3) бейнежазбаға жедел қол жеткізу.

73. Бейнебақылау жүйелерінің ең төменгі техникалық мүмкіндіктеріне сәйкес келетін объектінің телевизиялық күзеттік бақылау жүйесіне кіретін бейнебақылау жүйелеріне қойылатын техникалық талаптар Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитеті Төрағасының 2020 жылғы 27 қазандағы № 69-қе (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21693 болып тіркелген) бұйрығымен бекітілген Ұлттық бейнебақылау жүйесінің жұмыс істеу қағидаларында көзделген, (бұдан әрі-ұлттық бейнемониторинг жүйесінің жұмыс істеу қағидалары).

74. Осы тараудың 72-тармағында көрсетілген жүйелерді қоспағанда, объектілерді осы тарауда көзделген инженерлік-техникалық жабдықтармен жарақтандыру мүмкін болмаған кезде осы Нұсқаулыққа сәйкес олардың болмауын өтейтін өзге де инженерлік-техникалық шешімдер және (немесе) қауіпсіздік шаралары қабылданады.

75. Құрылысты жобалау, реконструкциялау, жаңғырту, күрделі жөндеу кезінде лауазымды адамдар оның объектілерді террористік тұрғыдан осал топтарға жатқызу өлшемшарттарына сәйкестігін айқындайды және қажет болған жағдайда тиісті инженерлік-техникалық жарақтандыруды көздейді.

76. Объектіні инженерлік-техникалық жабдықтармен жарақтандыру жөніндегі іс-шаралардың аяқталу мерзімі объектіге террористік тұрғыдан осал мәртебе беру туралы (оны объектінің орналасқан жері бойынша Тізбеге енгізу туралы) хабарлама алған сәттен бастап 6 (алты) айдан аспайды.

77. Объектішілік бейнебақылау жүйелерін Ұлттық бейнебақылау жүйесіне қосу мерзімдері Ұлттық бейнебақылау жүйесінің жұмыс істеу қағидаларымен айқындалады.

78. Объектілердің инженерлік-техникалық жабдықтары тұрақты негізде жұмыс күйінде ұсталады.

79. Объектілер күзет және дабыл сигнализациясы, кіруді бақылау және басқару, жарықтандыру, бейнебақылау жүйесінің үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету үшін резервтік электрмен жабдықтау жүйелерімен және құралдарымен жарақтандырылады.

80. Объектілер кіру топтары орналасқан жағдайда, сондай-ақ жұмыскерлердің көлік құралдарының қозғалыс жолдарына тікелей жақын болуы мүмкін ашық орындар болған жағдайда, соқтығысу қаупін болғызбау мақсатында көлік құралдарының жылдамдығын төмендету құралдарымен жабдықталады.

81. Көлік құралдарының жылдамдығын төмендету мынадай құралдардың бірін: гүл құмыраларын (биіктігі кемінде 50 сантиметр), сәулет және ландшафт элементтерін және басқа да антитарандық құрылғыларды пайдалану арқылы қамтамасыз етіледі.

Қазақстан Республикасы
Сыртқы істер министрлігінің
қарамағындағы террористік
тұрғыдан осал объектілердің
терроризмге қарсы қорғалуын
ұйымдастыру жөніндегі
нұсқаулыққа
1-қосымша

Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігінің қарамағындағы террористік тұрғыдан осал объектілерге және аумағына алып өтуге тыйым салынған нәрселер мен заттардың тізбесі

1. Қару:

1) атыс қаруы;

2) жарақаттаушы, газды және жарық-дыбыстық әсер ететін патрондары бар ұңғысыз қару;

3) суық қару, сондай-ақ суық қаруға жатпайтын әртүрлі пышақтар;

4) лақтыратын қару;

5) пневматикалық;

6) газды;

7) электрлік;

8) сигналдық;

9) зақымдаушы әсері радиоактивті сәулелену мен биологиялық әсерді пайдалануға негізделген қару мен заттар;

10) зақымдайтын әсері электромагниттік, жарық, жылу, инфрадыбыстық немесе ультрадыбыстық сәулеленуді пайдалануға негізделген қару мен заттар;

11) жоғарыда аталған қару түрлерін имитациялайтын заттар;

12) қару ретінде пайдаланылатын заттар (соққы-жару, лақтыру және тесу-кесу әрекеттері);

13) қаруға оқ-дәрілер және оның құрамдас бөліктері.

2. Механикалық және аэрозольдік тозаңдатқыштар және адам ағзасына жас ағызатын, тітіркендіретін және теріс әсер ететін құралдармен жарақталған құрылғылар.

3. Заттар:

1) жарылғыш;

2) улы;

3) уландырғыш;

4) радиоактивті;

5) күйдіргіш;

6) пиротехникалық;

7) тез тұтанғыш.

Қазақстан Республикасы

Сыртқы істер министрлігінің
қарамағындағы террористік
тұрғыдан осал объектілердің
терроризмге қарсы қорғалуын
ұйымдастыру жөніндегі
нұсқаулыққа
2-қосымша

Сабақ тақырыптарының нұсқалары

1. Оқу сабақтары (теориялық) тақырыптарының нұсқалары:

1) терроризмге қарсы қауіпсіздік мәселелері жөніндегі заңнаманың негізгі талаптары;

2) терроризмнің мәні мен қоғамдық қауіптілігі, террористік сипаттағы әрекеттерді жасағаны үшін жауапкершілік;

3) террористік қауіптің ықтимал көздері туралы хабарлау;

4) объектілердің түрлі адамдардың топтарының террористік сипаттағы ықтимал қауіп-қатерлерге іс-қимыл алгоритмдерінің мақсаты және олармен жалпы танысу.

2. Тақырыптық нұсқама объектінің әрбір қызметкерін терроризм актісін жасау немесе оның объект аумағы шегінде жасалу қаупі жағдайындағы дербес мінез-құлық тәртібімен және іс-қимылдармен егжей-тегжейлі танысуына сәйкес жүргізіледі.

3. Практикалық сабақтар тақырыптарының нұсқалары:

Объекті қызметкерлерінің, күзет қызметкерлерінің практикалық іс-қимылдарын пысықтау:

1) иесіз заттар мен күдікті заттарды табу мақсатында үй-жайларды қарап тексеруді ұйымдастыру бойынша;

2) иесіз заттар, күдікті заттар табылған және миналау туралы хабар алған кездегі іс-әрекеттер;

3) иесіз заттар, күдікті заттар табылған және объектіні миналау туралы хабар алынған кезде ішкі істер органдарын, уәкілетті органдарды хабардар ету тәртібі бойынша;

4) персоналды және объектіге келушілерді хабардар етуді ұйымдастыру бойынша;

5) объект персоналы мен келушілерін эвакуациялауды ұйымдастыру бойынша;

6) адамдарды эвакуациялау кезінде іс-қимылдарды ұйымдастыру бойынша.

7) Алғашқы медициналық көмек көрсету:

атыс, сынық жаралар, шаншылып-кесілген, жыртылған жаралар;

күйік;

сүйектердің сынуы, буындардың шығуы;

көміртегі тотығымен және басқа да улы заттармен улану;

шок алу жағдайлары, контузиялар;

мидың шайқалуы кезінде.

8) террористің сыртқы белгілері:

қолдан жасалған жарылғыш құрылғының (бұдан әрі – ҚЖЖҚ) элементтерін жасыруға арналған ауа-райына сәйкес келмейтін кең киім;

киімнің астынан шығып тұратын ҚЖЖҚ элементтері, сымдар, тумблерлер, ажыратқыштар;

қолында қаруды немесе жарылғыш құрылғыны жасыруға болатын үлкен сөмкелер мен баулдың болуы;

тасымалданатын заттарға мұқият қарау, оларды денеге баса және жиі ұстап көру;

әртүрлі бұзылулар болуы мүмкін камуфляжды нысанды киімді пайдалану (шеврондардың болмауы, қалыптың төменгі және жоғарғы бөліктері түсінің сәйкес келмеуі, бас киім);

байланыс жүйесі күзет (өткізу) бекетіндегі (пунктіндегі) кезекші мен қызмет көрсету аумағында қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі нарядтар арасында, сондай-ақ қызмет көрсету аумағы шегінде олардың арасында екі жақты радиобайланысты қамтамасыз етуі;

дабылды дереу жіберуге мүмкіндік беретін (мобильді немесе стационарлық);

дабыл түймесі объектіде терроризм актісінің жасалу қаупі туралы уәкілетті органдарды уақтылы хабардар ету мақсатында күзет (өткізу) бекетінде (пунктінде) орнатылады.

Қазақстан Республикасы
Сыртқы істер министрлігінің
қарамағындағы террористік
тұрғыдан осал объектілердің
терроризмге қарсы қорғалуын
ұйымдастыру жөніндегі
нұсқаулыққа
3-қосымша

Терроризмге қарсы дайындық бойынша оқу іс-шараларын есепке алу журналы № ___

Журналды жүргізу басталған күн 20__ жыл "___" _____.

Журналды жүргізу аяқталған күн 20__ жыл "___" _____. (ішкі жағы)

Бөлім 1. Нұсқама

р/с №	Нұсқаманы өткізу күні	Нұсқама берілетін адамның тегі аты-жөні әкесінің аты (әкесінің аты бар болса)	Нұсқама түрі	Нұсқаманы өткізген адамның тегі аты-жөні әкесінің аты (әкесінің аты бар болса) және лауазымы	Нұсқама берілетін адамның қолы	Нұсқаманы өткізген адамның қолы
1	2	3	4	5	6	7

Бөлім 2. Сабақтар

Күні	Сабақтың тақырыбы	Оқу сұрақтары	Қатысқан қызметкерлердің саны	Сабақты өткізген адамның қолы
1	2	3	4	5

Қазақстан Республикасы
Сыртқы істер министрлігінің
қарамағындағы террористік
тұрғыдан осал объектілердің
терроризмге қарсы қорғалуын
ұйымдастыру жөніндегі
нұсқаулыққа
4-қосымша

Террористік сипаттағы ықтимал қауіп-қатерлерге объектілердің әртүрлі ортадағы адамдардың іс-қимыл алгоритмдері

1-бөлім. Объектіге келушілер мен қызметкерлерге қарулы шабуыл кезіндегі іс-қимыл алгоритмі

1. Объектіге келушілердің әрекеттері:

қорғану: ғимараттан ақырын шығу немесе үй-жайда жасырыну, есікті бұғаттау, құқық қорғау қызметкерлерінің келуін күту;

құқық қорғау және (немесе) арнаулы мемлекеттік органдарды, күзетті, персоналды, объект басшылығын қарулы шабуыл жасау фактісі мен мән-жайлары туралы мүмкіндігінше кез келген тәсілмен хабардар ету.

2. Объект персоналының әрекеті:

құқық қорғау және (немесе) арнаулы мемлекеттік органдарды, күзетті, персоналды, объект басшылығын қарулы шабуыл жасау фактісі мен мән-жайлары туралы мүмкіндігінше кез келген тәсілмен хабардар ету;

қорғану: ғимараттан ақырын шығу немесе үй-жайда жасырыну, есікті бұғаттау, құқық қорғау органдарының қызметкерлерінің келуін күту.

3. Объект күзетінің әрекеттері:

Қарулы қаскүнемді анықтау;

мүмкіндігінше объектіде адамдардың жаппай болу орындарына оның жылжуын бұғаттау;

кез келген әдіспен объект басшылығына, құқық қорғау және (немесе) арнаулы мемлекеттік органдарға қарулы шабуыл жасау фактісі туралы ақпарат беру;

объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге шаралар қабылдау (эвакуациялау, ішкі кедергілерді оқшаулау және басқалар);

жеке қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

4. Объектілердің лауазымды адамдары мен басшыларының іс-әрекеттері:

құқық қорғау және (немесе) арнаулы мемлекеттік органдарды қарулы шабуыл жасау фактілері мен мән-жайлары туралы дереу хабардар ету;

объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету шараларын ұйымдастыру (эвакуациялау, ішкі кедергілерді оқшаулау, объектідегі штаттан тыс жағдай туралы хабарлау және басқалар);

терроризмге қарсы күрес жөніндегі жедел штабтың келген күштерімен өзара іс-қимыл жасасу.

2-бөлім. Адамдарды кепілге алу кезіндегі іс-қимыл алгоритмі

5. Объектіге келушілердің іс-әрекеттері:

қорғану:кепілге алынбауға, ғимараттан ақырын шығып кетуге немесе үй-жайға тығылуға, есікті бұғаттау, құқық қорғау органдарының қызметкерлері келгенге дейін қауіпсіздікті сақтау;

құқық қорғау және (немесе) арнайы мемлекеттік органдарды кепілге алынған адамдар мен қаскүнемдердің басып алу мән-жайлары (саны, қару-жарағы, жарақтандырылуы, жасы, лақап аты, ұлты және басқалары) туралы мүмкіндігінше кез келген қолжетімді тәсілмен және өз қауіпсіздігін кепілдік берілген қамтамасыз ету шартымен ғана хабардар ету.

6. Объект қызметкерлерінің іс-әрекеттері:

қорғану: кепілге алынбауға, ғимараттан ақырын шығып кету немесе үй-жайға жасырыну, есікті бұғаттау, құқық қорғау органдарының қызметкерлері келгенге дейін немесе ғимараттан шығу үшін қауіпсіздікті сақтау;

құқық қорғау және (немесе) арнайы мемлекеттік органдарын кепілге алынған адамдар мен қаскүнемдердің басып алу мән-жайлары (саны, қару-жарағы, жарақтандырылуы, жасы, лақап аты, ұлты және басқалары) туралы мүмкіндігінше кез келген қолжетімді тәсілмен және өз қауіпсіздігін кепілдік берілген қамтамасыз ету шартымен ғана хабардар ету.

7. Объекті күзетінің іс-әрекеттері:

Қарулы қаскүнемді (-дерді) анықтау;

мүмкіндігінше оны/олардың объектідегі адамдардың жаппай болу орындарына жылжуын бұғаттау;

адамдарды кепілге алуға оқталу фактілері мен мән-жайлары туралы объект басшылығына, құқық қорғау және (немесе) арнайы мемлекеттік органдарға кез келген қолжетімді тәсілмен хабарлау;

объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге шаралар қабылдау (эвакуациялау, зиянкестер жолындағы ішкі кедергілерді оқшаулау және басқалар);

өз қауіпсіздігіңді қамтамасыз ету (кепілге алынбау және басқалар).

8. Объектілердің лауазымды адамдары мен басшыларының іс-әрекеттері:

құқық қорғау, арнаулы мемлекеттік органдарды және (немесе) үшінші тұлғаларды кепілге алуға әрекет жасау фактілері мен мән-жайлары туралы қолжетімді тәсілмен дереу хабардар ету;

мүмкіндігінше объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету шараларын ұйымдастыру (эвакуациялау, ішкі кедергілерді оқшаулау, объектідегі штаттан тыс жағдай туралы хабарлау және басқалар);

мүмкіндігінше терроризмге қарсы күрес жөніндегі жедел штабтың келген күштерімен өзара іс-қимылды ұйымдастыру.

9. Кепілге алу кезіндегі іс-әрекеттер:

тыныштану, үрейленбеу, бәсең дауыспен сөйлеу;

басқыншылардың көзіне қарамау, дөрекілік танытпау. Басқыншыларды дене күшін немесе қаруды қолдануға итермелейтін әрекеттерге жол бермеу;

басқыншылардың талаптарын орындау, оларға қайшы келмеу, қобалжулар мен үрейге жол бермеу;

қатты сынаққа физикалық және моральдық тұрғыдан дайындалу;

басқыншыларға өшпенділік пен немқұрайлылық танытпау;

басынан бастап (әсіресе бірінші сағатта) басқыншылардың барлық нұсқауларын орындау. Басқыншылардан кез келген іс-әрекет жасауға рұқсат сұрау;

өз мінез-құлқымен басқыншылардың назарын аудармау, белсенді қарсылық көрсетпеу. Бұл сіздің жағдайыңызды нашарлатуы мүмкін;

егер қашудың сәттілігіне толық сенім болмаса, жүгіруге тырыспау;

басқыншылар туралы мүмкіндігінше көп ақпаратты есте сақтау (саны, қару-жарағы, сыртқы келбеті, дене бітімі, екпіні, әңгіме тақырыбы, темпераменті, мінез-құлық мәнері);

өзінің орналасқан (қамалған) жерін анықтауға тырысу;

мүмкіндік болған жағдайда, кез келген қолжетімді байланыс тәсілін пайдалана отырып, өмірге қауіп төндірмей, сақтық таныта отырып, болған жағдай туралы құқық қорғау органдарына немесе арнайы органдарға, қауіпсіздік бөлімшесіне немесе объектінің күзет қызметіне хабарлауға тырысу;

қандай болмасын, тағамды елеусіз қалдырмау. Бұл күш пен денсаулықты сақтауға көмектеседі;

жарақат алған жағдайда, өзіңізге алғашқы медициналық көмек көрсетуге тырысу;

ең бастысы, басқыншылар бақылауды тоқтатса да, үрейленбеу;

терезелерден, есіктерден және басқыншылардың өзінен алыс орналасу. Бұл үй-жайға шабуыл жасаған кезде, басқыншыларға тигізу үшін мергендердің ату жағдайында сіздің қауіпсіздігіңізді қамтамасыз ету үшін қажет;

арнайы бөлімше қызметкерлері кепілге алынған адамдарды босату жөніндегі операцияны жүргізген кезде мынадай талаптарды сақтау қажет:

қабырғаға қарай еденге төмен қарап жату, басты қолмен жабу және қозғалмау;

арнайы бөлімше қызметкерлеріне қарсы жүгірмеу немесе олардан қашпау;

3-бөлім. Жарылғыш құрылғылар мен жарылғыш заттарды қою кезіндегі іс-әрекет алгоритмі

10. Жарылғыш құрылғыны көрсететін белгілер:

табылған затта сымдардың, арқандардың, изолентаның болуы;

зат шығаратын күдікті дыбыстар, шертулер, сағаттың тықылдауы;

заттан бадамға тән иісі немесе басқа ерекше иіс шығады;

табылған заттың ерекше орналасуы;

табылған затқа әр түрлі қуат көздері орнатылған, сыртқы белгілері бойынша антеннаға ұқсас сым.

11. Келушілердің күдікті затты тапқан кездегі іс-әрекеттері:

қолмен ұстамау, жақындамау, қозғалтпау;

иесіз заттың ықтимал иесін анықтау үшін айналасындағылардан сұрастыру;

радиобайланыс құралдарын, оның ішінде ұялы байланыс құралдарын осы заттың жанында пайдаланудан бас тарту;

мүмкіндігінше анықтау уақыты мен орнын белгілеу;

күдікті заттың табылғаны туралы күзетке, объект персоналына не аумақтық ішкі істер және ұлттық қауіпсіздік органдарының кезекші бөлімдеріне дереу хабарлау;

жарылғыш құрылғыға ұқсас заттың сыртқы түрін және оны анықтаудың елеулі мән-жайларын сипаттауға дайын болу;

дүрбелең туғызбау үшін болған оқиға туралы білуге тиіс адамдардан басқа ешкімге жарылыс қаупі туралы хабарламау;

қорғаныстық қамтамасыз ететін заттардың артына тығылу (ғимараттың бұрышы, бағана, қалың ағаш, автомашина және басқалары);

объектінің, құқық қорғау және (немесе) арнаулы мемлекеттік органдардың күзетін күдікті тұлға/тұлғалар туралы хабардар ету (саны, ЖҚҚ, қарудың болуы сыртқы белгілері, жарақтандырылуы, жасы, лақап аты, ұлты және басқалары);

нысаннан кету, мүмкін болмаған жағдайда - күрделі құрылыстың артына және қажетті қашықтықта жасырыну.

12. Күдікті зат табылған кездегі персоналдың іс-қимылы:

қолмен ұстамау, жақындамау, қозғалтпау;

иесіз заттың ықтимал иесін анықтау үшін айналадағылармен сұхбаттасу;

радиобайланыс құралдарын, оның ішінде ұялы байланыс құралдарын осы заттың жанында пайдаланудан бас тарту;

мүмкіндігінше жарылғыш затты анықтау уақыты мен орнын белгілеу;

күдікті заттың табылғаны туралы күзетке, объект персоналына не ұлттық қауіпсіздік және ішкі істер аумақтық органдарының кезекші бөлімдеріне дереу хабарлау;

жарылғыш құрылғыға ұқсас заттың сыртқы түрін және оны анықтаудың елеулі мән-жайларын сипаттауға дайын болу;

дүрбелең туғызбау үшін болған оқиға туралы білуге тиіс адамдардан басқа ешкімге жарылыс қаупі туралы хабарламау;

мүмкіндігінше күзетпен бөгде адамдардың күдікті зат пен қауіпті аймаққа кіруін шектеуді ұйымдастыру;

қауіпті аймаққа іргелес аумақтан адамдарды ұйымдасқан түрде эвакуациялауды қамтамасыз етуге көмектесу;

қажет болған жағдайда қорғанысты қамтамасыз ететін заттарға (ғимараттың бұрышы, бағана, қалың ағаш, автомашина және басқалары) жасырынып бақылау жасау;

күдікті адам немесе өзімен бірге жарылғыш құрылғылары немесе жарылғыш заттары болуы мүмкін адамдар тобы (саны, ЖҚҚ, қарудың болуы сыртқы белгілері, жарақтандырылуы, жасы, лақап аты, ұлты және басқалары) анықталған жағдайда, объектіні, құқық қорғау және (немесе) арнаулы мемлекеттік органдарды күзетуді хабардар ету;

келушілерді эвокуациялауды ұйымдастыруда басшылық пен күзетке жәрдем көрсету;

нысаннан кету мүмкін болмаған жағдайда - күрделі құрылыстың артына және қажетті қашықтықта жасырыну.

13. Күдікті зат табылған кездегі күзеттің іс-әрекеттері:

ұстамау, жақындамау, қозғалтпау;

иесіз заттың ықтимал иесін анықтау үшін айналасындағылардан сұрастыру;

радиобайланыс құралдарын, оның ішінде ұялы байланыс құралдарын осы заттың жанында пайдаланудан бас тарту;

мүмкіндігінше жарылғыш затты анықтау уақыты мен орнын белгілеу;

күдікті заттың табылғаны туралы күзетке, объект персоналына не ұлттық қауіпсіздік және ішкі істер аумақтық органдарының кезекші бөлімдеріне дереу хабарлау;

жарылғыш құрылғыға ұқсас заттың сыртқы түрін және оны анықтаудың елеулі мән-жайларын сипаттауға дайын болу;

дүрбелең туғызбау үшін болған оқиға туралы білуге тиіс адамдардан басқа ешкімге жарылыс қаупі туралы хабарламау;

қажетті қашықтықта күдікті зат пен қауіпті аймаққа бөгде адамдардың кіруін шектеуді қамтамасыз ету;

қауіпті аймаққа іргелес аумақтан адамдарды ұйымдасқан түрде эвакуациялауды қамтамасыз ету;

қажет болған жағдайда қорғанысты қамтамасыз ететін заттарға (ғимараттың бұрышы, бағана, қалың ағаш, автомашина және басқалары) жасырынып бақылау жүргізу;

күдікті адам немесе өзімен бірге жарылғыш құрылғылары немесе жарылғыш заттары болуы мүмкін адамдар тобы (саны, ЖҚҚ, қарудың сыртқы белгілері, жарақтандырылуы, жасы, лақап аты, ұлты және басқалары) анықталған жағдайда объектіні, құқық қорғау және (немесе) арнаулы мемлекеттік органдарды күзетуді хабардар ету.

14. Объектілердің лауазымды адамдары мен басшыларының іс-әрекеттері:

құқық қорғау, арнаулы мемлекеттік органдарды күдікті адамның анықталғаны немесе иесіз заттың табылғаны туралы дереу хабардар ету;

иесіз күдікті заттың табылған орнын қажетті қашықтықта қоршауды ұйымдастыру;

адамдарды объектіден эвакуациялауды ұйымдастыру, объектідегі штаттан тыс жағдай туралы хабарлау және басқалар;

күдікті заттарды табу мақсатында үй-жайларды аралап шығуды және аумақтарды қарап-тексеруді қамтамасыз ету;

терроризмге қарсы күрес жөніндегі жедел штабтың келген күштерімен өзара іс-қимылды ұйымдастыру, қажетті ақпаратты ұсыну.

15. Жарылғыш құрылғы (бұдан әрі - ЖҚ) немесе ЖҚ-ға ұқсас зат табылған кезде алып тастауға және қоршап алудың қашықтықтары:

РГД-5 граната- 50 метр;

Ф-1 граната- 200 метр;

салмағы 200 грамм тротил шашкасы - 45 метр;

салмағы 400 грамм тротил шашкасы - 55 метр;

сыра банкасы 0,33 литр - 60 метр;

дипломат (кейс) - 230 метр;

жол чемоданы - 350 метр;

"жеңіл" автомашина - 460-580 метр;

автобус - 920 метр;

жүк көлігі (фургон) - 1240 метр.

4-бөлім. Өзін-өзі өлтіруші террористерді қолдана отырып жасалған шабуыл кезіндегі іс-қимыл алгоритмі

16. Объект келушілерінің іс-әрекеттері:

қорғану: ғимараттан ақырын шығып кету немесе үй-жайда жасырыну, есікті бұғаттау, құқық қорғау органдарының қызметкерлерінің келуін күту;

құқық қорғау және (немесе) арнаулы мемлекеттік органдарды, күзетті, персоналды, объект басшылығын қарулы шабуыл жасау фактісі мен мән-жайлары туралы мүмкіндігінше кез келген тәсілмен хабардар ету.

17. Персоналдың іс-әрекеттері:

қорғану: ғимараттан ақырын шығып кету немесе үй-жайда жасырыну, есікті бұғаттау, құқық қорғау органдарының қызметкерлерінің келуін күту;

құқық қорғау және (немесе) арнаулы мемлекеттік органдарды, күзетті, объект басшылығын қарулы шабуыл жасау фактісі мен мән-жайлары туралы мүмкіндігінше кез келген тәсілмен хабардар ету.

18. Объект күзетінің іс-әрекеттері:

мүмкіндігінше оны/олардың (жанкешті-лаңкестерді) объектідегі адамдардың жаппай болу орындарына жылжуын бұғаттау;

объектінің басшылығына, құқық қорғау және (немесе) арнаулы мемлекеттік органдарға күдікті адамның немесе адамдар тобының анықталғаны туралы кез келген тәсілмен хабарлау;

объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге шаралар қабылдау (эвакуациялау, ішкі кедергілерді оқшаулау және басқалар);

қажет болған жағдайда объект бойынша (жеке өзі не бейнебақылау жүйесі арқылы) күдікті адамның немесе адамдар тобының жүріп-тұруын бақылауды ұйымдастыру;

өз қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

19. Объектілердің лауазымды адамдары мен басшыларының іс-әрекеттері:

объектіде күдікті адамның немесе адамдар тобының анықталғаны туралы құқық қорғау және (немесе) арнаулы мемлекеттік органдарға ақпаратты дереу беру (оның ішінде адал ниетпен әрекет ету);

құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне қаскүнемді анықтау және ұстау уақытын қысқартатын күдікті адам туралы барынша толық ақпарат беру;

адамдарды ұйымдасқан эвакуациялауды қамтамасыз ету;

өз қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

5-бөлім. Телефон арқылы қауіп төнген кездегі іс-әрекеттер алгоритмі

20. Қауіп-қатерді алушының телефон арқылы жасаған әрекеттері (лауазымды тұлғалар, қызметкер, кезекші бөлімшенің қызметкері):

1) әңгіме барысында қоңырау шалушының жынысын, жасын және оның сөйлеу ерекшеліктерін белгілеңіз:

дауыс (анық немесе тұйық, төмен немесе жоғары);

сөйлеу қарқыны (жылдам немесе баяу);

айтылу (айқын, бұрмаланған, кекештену, сақау, акцентпен немесе диалектімен);

сөзінің мәнері (шешіліп сөйлеу, кекетіп, әдепсіз сөйлеу);

2) дыбыстық фонға (автомашиналардың немесе теміржол көлігінің шуы, теле-немесе радиоаппаратураның дыбысы, дауыстар, басқалар), қоңырау сипатына (қалалық, қалааралық) назар аудару;

3) сөйлесудің нақты басталу уақытын және оның ұзақтығын белгілеу;

4) әңгімелесу барысында мынадай сұрақтарға жауап алуға тырысу:

бұл адам қайда, кімге, қандай телефон арқылы қоңырау шалады?

ол қандай нақты талаптар қояды?

жеке өзі талап ете ме немесе делдал ретінде әрекет ете ме және қандай да бір адамдар тобын білдіре ме?

ол қандай шарттарда немесе олар өз жоспарларынан бас тартуға келіседі?

онымен қалай және қашан байланысуға болады?

бұл қоңырау туралы кімге хабарлай аласыз немесе хабарлауыңыз керек?

5) сіз және басшылық шешім қабылдау немесе қандай да бір іс-әрекет жасау үшін қоңырау шалушыдан барынша уақыт аралығын созу мүмкіндігіне қол жеткізуге тырысу;

6) сөйлесу барысында немесе сөйлесу аяқталғаннан кейін дереу ішкі істер органдарының "102" арнасына немесе "112" бірыңғай кезекші-диспетчерлік қызметіне және ұйым басшылығына телефон қатері туралы хабарлау.

6-бөлім. Химиялық қауіпті және улы заттарды қолдану кезіндегі іс-әрекет алгоритмі

Объект қызметкерлерінің іс-әрекеттері:

өз қауіпсіздігін қамтамасыз ету;

құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарды, күзетшілерді, объектінің персоналын күдікті адам, адамдар немесе заттар туралы хабардар ету.

Объект күзетінің іс-әрекеттері:

дәстүрлі емес діни ағымды ұстанушыларды (жоғарыдағы белгілерді қараңыз) немесе құрамында қауіпті заттар бар заттарды сыртқы белгілері бойынша анықтауға болады;

объектінің басшылығын, құқық қорғау және / немесе арнаулы мемлекеттік органдарды күдікті адамды, адамдар тобын анықтау немесе құрамында қауіпті заттар болуы мүмкін заттарды анықтау туралы кез келген тәсілмен хабарлау;

мүмкіндігінше адамның / адамдардың объектідегі адамдардың жаппай болатын орындарына ілгерілеуіне тосқауыл қою;

қауіпті заттардың таралуын азайту үшін адамды / адамдарды оқшауланған жерде сылтаумен ұстап тұру;

объектідегі адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету шараларын қабылдау (эвакуация, ішкі кедергілерді бұғаттау);

қажет болған жағдайда күдікті адамның немесе адамдар тобының объект бойынша (жеке өзі не бейнебақылау жүйесі арқылы) қозғалысын бақылауды ұйымдастыру;

объектінің үй-жайларын күдікті жасырылған заттар мен оның аумағында зиянкестердің ықтимал көмекшілерін іздестіру;

өз қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

Объект басшылығының іс-әрекеттері:

объектіде күдікті адамды, адамдар тобын, құрамында қауіпті заттар болуы мүмкін заттарды анықтау туралы ақпаратты құқық қорғау және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға дереу беру (оның ішінде адал ниетпен әрекет ету);

объектінің үй-жайларын жасырылған заттардың бетбелгілерін тексеруді және оның аумағында шабуылдаушының ықтимал көмекшілерін іздеуді ұйымдастыру;

құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне күдікті адам туралы барынша толық ақпарат беру, бұл шабуылдаушыны анықтау және ұстау уақытын қысқартуы мүмкін;

адамдардың ұйымдасқан эвакуациялауын қамтамасыз ету;

өз қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК